

OPORTUNITĂȚILE NOII GENERAȚII DE EDIȚII DIDACTICE UNIVERSITARE

Viorica CAZAC

Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: Edițiile didactice reprezintă unul din produsele vulnerabile de mare importanță pentru informare, educare a societății, atât pentru formarea abilităților cognitive cât și pentru formarea competențelor estetice asigurând inofesivitatea utilizatorilor. Globalizarea economică involuntar implică respectarea unor exigențe dar și asigurarea unor noi oportunități generațiilor în dezvoltare, determinate de îmbunătățirea continuă datorită noilor strategii pedagogice, dar și noilor tehnologii editoriale și de tipar.

Cuvinte cheie: Ediții de carte didactice, oportunități, cerințe.

Introducere

Globalizarea economică oferă noi oportunități de dezvoltare, calitatea materializării cărora impune exigențe crescânde printre care se înscriu și cele cu referință la calitatea edițiilor didactice. Noile abordări în materie de ediții didactice impun inițial identificarea funcțională funcție de predestinație, obiective, grupa și vârsta de cititori, ulterior axarea pe aspecte didactice, pedagogice, de formare, editoriale și de tipar.

Funcțiile edițiilor didactice

Sursele de specialitate [1-3] denotă structurarea funcțiilor edițiilor de carte didactice în:

- cognitive;
- de informare;
- de comunicare;
- de dezvoltare;
- de demonstrare;
- de educare;
- de organizare;
- de sistematizare;
- de procesare;
- de asigurare a corelațiilor interdisciplinare;
- de autocontrol;
- ergonomică;
- estetică;
- operaționale.

Premizele editării și tipăririi edițiilor de carte didactică

Editarea și tipărirea edițiilor de carte didactică în țară are ca premise:

- modernizarea continuă a strategiilor învățământului;
- actualizarea abordării grafice a edițiilor didactice;
- evoluția tendințelor modei în materie de ediții didactice;
- necesitatea realizării unor produse competitive pe piață;
- necesitatea asigurării accesibilității populației la învățământ de calitate;
- necesitatea asigurării unui sistem continuu de formare a populației pe tot parcursul vieții;
- orientarea învățământului spre dezvoltarea abilităților creative și a celor ce țin de formarea personalității.

Deși edițiile didactice au o cerere mare pe piață, deseori ele denotă unele neconformități. Printre cele mai frecvente se regăsesc următoarele:

- complexitate și volum supradimensionat al conținutului edițiilor;
- inaccesibilitate și reversibilitate a materialului didactic;
- volum supradimensionat de material necesar de memorat;
- costul mare al edițiilor didactice;
- sistem imperfect de ghidare prin materialul didactic;
- imperfecțiune a structurării conținutului;
- necoresponderea esenței titlului cu conținutul lucrării;
- exagerea pretenției titlului de carte universitară a edițiilor cu conținut ce nu răspund exigențelor academice universitară adecvată (ex. conținutul, complexitatea conținutului, modul de prezentare corespunde predestinației pentru studii profesionale tehnice, pe când pe elementele de titlu ale ediției este indicată predestinația pentru studii universitare);
- necoresponderea respectării recomandărilor privind mărimea și tipul caracterelor utilizate cu recomandările pentru grupa de vârstă pentru care sunt predestinate edițiile;
- neconformitate stilistică în raport cu predestinația, dar și domeniul abordat;
- diversitate stilistică-kitchioasă a părților componente/capitole ale ediției didactice;
- neconformitate cromatică;
- neconformitate a proceselor de finisare, inclusiv copertare cu predestinația produsului, etc.:
- utilizarea mijloacelor non-estetice în soluționarea estetică a edițiilor didactice universitare;
- abordarea foarte rară a editării edițiilor universitare în colecții;
- structurarea și procesarea (machetarea) edițiilor de carte universitară după modelele vechi, depășite, denotând monotonie și neasigurând menținerea interesului dinamic față de conținut pe o durată îndelungată de timp.

Clasificarea edițiilor didactice universistare și constituirea structurală a lor

Edițiile didactice universistare sunt structurate după cum sunt prezentate în figura.1, rezultând din sinteza bibliografică [1-3] cu referință la acest subiect.

Structura edițiilor didactice universitare este determinată de specificul materiei ce va forma conținutul și de tehnologiile pedagogice, estetice, de realizare tipografică după care sunt constituite. Didactica modernă [1] recomandă formarea structurii edițiilor didactice din 3 componente:

- aparatul *organizării procesului de învățare-asimilare a materialului* numit și *aparatul metodic*:
  - probleme;
  - exerciții;
  - sarcini;
  - studii de caz;
  - subiecte de autocontrol.
- aparatul de *ghidare-orientare*:
  - cuprins;
  - notă;
  - bibliografie;
  - glosar;
  - anexe;
  - tabla de materii;
  - lista abrevierilor și a semnelor convenționale;
  - sistemul de rubricare și a caracterelor de tipar convenționale).
- aparatul *titular și de interior* al ediției:
  - frontispiciul (opțional);
  - avantitul;
  - pagină de titlu;
  - contratitul;

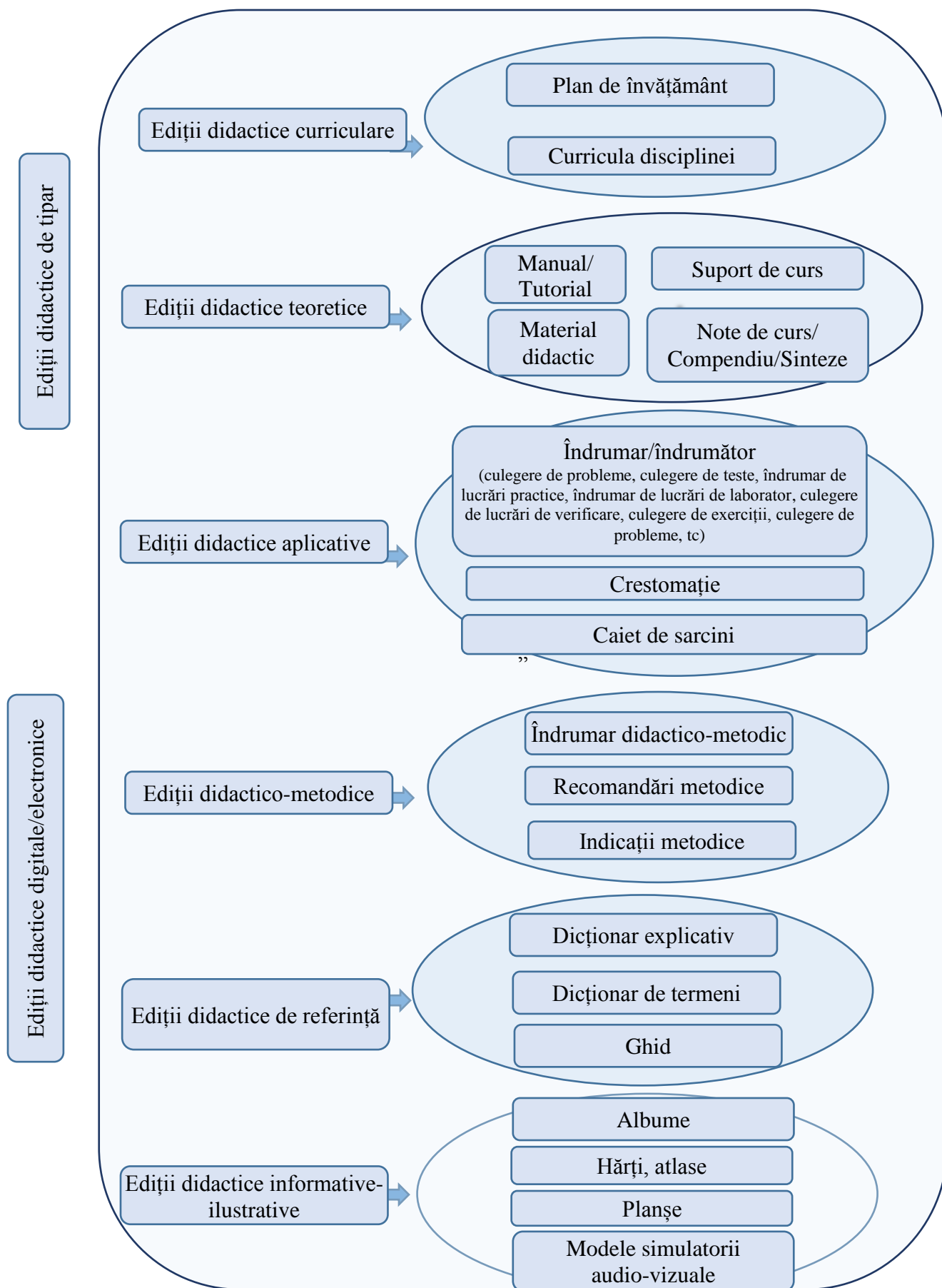

Figura 1. Clasificarea edițiilor didactice universitare

- șmuțtitlul (opțional)
  - (elementele de titlu, prefața și elementele de sfârșit al ediției);
  - prefața;
  - elementele de interior ale ediției;
  - postfață;
  - pagina de sfârșit cu datele de ieșire ale ediției.
- aparatul *didactic* ale ediției cu abordarea următoarelor aspecte: istorice, teoretice și metodice;
- părți;
  - capitole;
  - subcapitole;
  - puncte, etc.

Oportunitățile noilor generații de ediții de carte didactică universitară

Noile generații de ediții de carte denotă modernizare atât la nivel de organizare a conținuturilor cât și din aspectul materializării lor fizice în ediții de carte moderne pe suport de hârtie cât și e-manualele.

Centrarea pe student, ca oportunitate pedagogică modernă, presupune direcționarea organizării conținutului învățământului inclusiv a edițiilor didactice prin abordare interdisciplinară, organizare modulară a conținutului, abordare integrată a conținutului.

Organizarea conținuturilor conform principiilor didactico-metodice moderne nu va asigura menținerea interesului pe termen lung, dacă edițiile didactice nu vor fi realizate editorial și tipografic la cel mai înalt nivel.

Din aspectul procesării edițiilor didactice, tehnologiile modulare și integrate sunt cele care oferă soluționări estetice originale, interesante și atractive, presupunând utilizarea unui vast material ilustrativ elaborat cu ajutorul tehnologiile computerizate 2D și 3D; materiale capabile să ofere diverse efecte optice; mijloace digitale integrate interactive, simulatorii.

Posibilitățile tiparului modern dar și a tehnologiilor computerizate IT asigură soluționarea tehnologică a edițiilor în formele cele mai surprinzător așteptate.

Datorită frecvenței utilizării edițiilor didactice universitare, dar și considerând vârsta studenților pentru care sunt predestinate acestea cu implicații asupra caracteristicilor ergonomice și funcționale până în anul 2010, conform unui studiu desfășurat în cadrul facultății Industria Ușoară, 73% din studenți preferau să învețe din manuale finisate prin legare în scoartă, considerând că acestea asigură un grad înalt de protecție a manualelor de uzură și multiple solicitări la care sunt supuse pe parcursul utilizării și doar 37% pledau pentru manualele broșate, invocând în mare motivul ușurinței în utilizare datorită greutateii și volumului redus al acestora. Lansarea tehnologiilor integrate de copertare a edițiilor, inclusiv pe piața tipografică din R Moldova, a oferit noi oportunități conform cărora edițiile sunt finisare în copertă flexibilă, dar rezistență, cu multe elemente structurale integrate din tehnologia utilizării scoartelor cumulând astfel multe calități preluate din modelele tradiționale de copertare. Oportunitatea utilizării tehnologiilor integrate de copertare a condus la posibilitatea alinierii conformității edițiilor didactice tradiționale în general, la exigențele standardelor europene, care reglementează printre cele mai importante caracteristici pe cea ce ține de greutate. Astfel, reducându-se semnificativ greutatea edițiilor didactice, în același timp asigurând ținută estetică academică înaltă, rezistență la uzură și solicitări mecanice multiple.

O altă oportunitate a edițiilor didactice universitare a fost generată de evoluția dispozitivelor digitale condiționând tot mai frecvent pierderea terenului de către edițiile didactice tradiționale pe hârtie în fața celor digitale. Accesul tinerilor dar și multifuncționalitatea suporturilor digitale printre care: volume impresionante stocate, ușurința utilizării tabletelor, dispozitivelor digitale, ușurința accesării și identificării materialelor, ghidare perfectă, posibilitatea accesării instantanee a multiple surse, etc, face conform altui studiu desfășurat în anul 2013 în cadrul facultății Industria Ușoară, ca 85-90% dintre studenții programului Design și Tehnologii Poligrafice să indice că preferă să aibă acces la materialele didactice digitale.

Elaborarea materialelor didactice digitale ce aparțin ultimelor generații presupun implicarea tehnologiei numită ”hipermedia” prezentată de integrarea tehnologiei hipertextuală cu tehnologia multimedia.

Concluzii

- Edițiile didactice, pentru toate nivelurile de studii reprezintă nu doar o sursă cognitivă, de învățare ci este în același timp un mijloc de educare a calităților estetice dar și de dezvoltare a competențelor de cercetare în vederea dezvoltării continue a tuturor celor care ajung să le dețină ghidându-se în cunoașterea unor materii;
- Modernizarea tehnologiilor în baza aplicării principiilor modular și integrat asigură noi oportunități în toate domeniile de dezvoltare, printre care se înscrie ca finalitate și cel al edițiilor de carte, cu atât mai semnificativ a edițiilor didactice;
- Utilizarea tehnologiilor digitale, integrarea elementelor interactive digitale în edițiile didactice tradiționale, implementarea *e-manualelor* va face din ele un obiect de interes continuu datorită tehnologiilor avansate aplicate și de promovare a culturii pentru știință și dezvoltare printre elevi, studenți și toți cei interesați, conducând astfel spre creșterea calității vieții.

Bibliografie

1. Кицина, Л. М. Сковородина и. с. *Подготовка учебных изданий в вузе*. Омск: Изд-во ОмГУ, 2004
2. <http://tmnlib.ru/jirbis/files/upload/2006/conf/paper-06-07.04/Artemova%20I.V.pdf>. Артемова, И. В. *О качестве современной учебной книги*.
3. http://biblio.chgpu.edu.ru/vidi_uchizd.php